

Δηλητηρίαση από μόλυβδο κατά τη συντήρηση ξύλινων κυψέλων

Αγγελικής Θεοχάρη & Γεωργίου Ι. Μαντάνη
Ψυχιάτρου Καθηγητή ΤΕΙ/Θ

Οι ξύλινες κυψέλες αποτελούν ένα προϊόν ξύλου το οποίο παράγεται ευρέως στη χώρα μας για προφανείς λόγους (βλ. μέλι). Το προϊόν εκτίθεται στις καιρικές συνθήκες και την υγρασία, και καλό είναι να μη γίνεται χρήση επικίνδυνων χημικών πρόσθετων, ιδίως βαρέων μετάλλων, είτε στο ξύλο είτε στα χρώματα που χρησιμοποιούνται. Οι κυψέλες κατασκευάζονται από ξυλεία πεύκου ή ερυθρελάτης, και η βάση τους συνήθως φτιάχνεται από κόντρα-πλακέ θαλάσσης καλής ποιότητας. Σε ορισμένες περιοχές της χώρας μας (Μέτσοβο, Χαλκίδα) χρησιμοποιείται και ντόπια ξυλεία πεύκου. Ωστόσο, οι ξύλινες κυψέλες φθείρονται γρήγορα και κάθε έτος απαιτείται να γίνεται ενδεδειγμένη συντήρηση, τρίψιμο και βαφές εκ νέου. Όχι στα εσωτερικά μέρη της κυψέλης! Εξωτερικά, λοιπόν, οι κυψέλες φινιρονται με ακρυλικά υδατοδιαλυτά στεγανωτικά ή λαδομπογιές, με ποικίλους τρόπους. Οι βαφές των κυψέλων θα πρέπει να γίνονται σε εξωτερικό χώρο, επαρκώς αεριζόμενο και με τη χρήση προστατευτικής μάσκας.

Φέτος στη Θεσσαλία καταγράφηκε περιστατικό οξείας νευροτοξικής δηλητηρίασης (neurotoxic poisoning) σε μελισσοκόμο ο οποίος λανθασμένα έβαφε τις υπό συντήρηση ξύλινες κυψέλες του σε εσωτερικό χώρο, πιθανώς με ένα ακατάλληλο σκεύασμα. Μετά την παρέλευση 12 ωρών εργασίας, σε μη επαρκώς αεριζόμενο χώρο, ο μελισσοκόμος αυτός παρουσίασε, όταν επέστρεψε στην οικία του, μια αναίτια και πλήρως ανάρμοστη, βίαια και ακραία συμπεριφορά σε βάρος του παιδιού του· γεγονός πρωτοφανές για τους οικείους του αλλά και για τον ίδιο, διότι επρόκειτο για ένα άτομο ήρεμο και μελίχιο σε όλη την πρότερη ζωή του. Το ίδιο το άτομο δεν είχε καμία συναίσθηση των πράξεών του. Η ενδεδειγμένη ψυχιατρική εξέταση που άμεσα έγινε, έδειξε συμπτώματα πιθανούς δηλητηρίασης από μόλυβδο (Pb), ένα ύποπτο βαρύ μέταλλο (βλ. lead paint). Μετά τη διατύπωση της υπόθεσης της δηλητηρίασης και της σύστασης για αποφυγή επαφής με την «ένοχη» ουσία και την επανεκτίμησή του σε διάστημα ενός μηνός αργότερα, είχε πλήρως αποκατασταθεί η συμπτωματολογία. Ο μόλυβδος είναι ένα μαλακό και ανθεκτικό στη διάβρωση μέταλλο, τοξικό, ανιχνεύσιμο σε μικρές ποσότητες σε όλο το περιβάλλον. Πριν από το 1980, αποτελούσε κύριο συστατικό των βαφών εσωτερικού χώρου καθώς και της βενζίνης. Σπάνια περιστατικά με μόλυβδο (πριν το 1990), παρόμοιας μορφής όπως το παραπάνω, έχουν αναφερθεί και στην κεντρική Ευρώπη (Meinlschmidt 1998 - WKI Germany).

Η δηλητηρίαση από μόλυβδο διακρίνεται σε δύο κατηγορίες: την οξεία και χρόνια έκθεση. Σε περιπτώσεις οξείας έκθεσης, παρατηρούμε συμπτώματα όπως ναυτία, κεφαλαλγία, σύγχυση και συναισθηματική αστάθεια, ενώ στη χρόνια έκθεση, υπάρχουν συμπτώματα κατάθλιψης, αγχώδους διαταραχής, ευερεθιστότητας, κόπωση καθώς και μείωση των γνωστικών λειτουργιών. Η δηλητηρίαση από μόλυβδο είναι μία κατάσταση που μπορεί να προληφθεί, και προκαλείται από την περιβαλλοντική έκθεση σε αυτόν. Τα μικρά σωματίδια μολύβδου εισέρχονται στο σώμα κυρίως μέσω της εισπνοής, που περιέχεται σε σκόνη ή βαφές (ιδίως λευκού χρώματος), όπως τυπικά χρησιμοποιούνται π.χ. για το λευκό χρώμα βαφής στις κυψέλες. Από τους πνεύμονες, ο μόλυβδος μετακινείται με το κυκλοφορικό σύστημα (αίμα) σε όργανα όλου του σώματος. Ο καλύτερος τρόπος για να αντιμετωπίσει κανείς το μόλυβδο (Pb) είναι να αποφευχθεί εξαρχής η έκθεση σ' αυτόν.

Η δηλητηρίαση από μόλυβδο (γνωστή και ως «μολυβδίαση») ήταν πάντοτε η περισσότερο συχνή από τις επαγγελματικές ασθένειες. Η συστηματική πρόληψη, όμως, από ιατρικής και τεχνικής πλευράς συντέλεσε, ώστε να μειωθούν οι περιπτώσεις δηλητηριάσεων. Κατά την τελευταία δεκαετία πάντως, έγινε εμφανές ότι νευροφυσιολογικές δυσλειτουργίες, μειωμένη ταχύτητα αγωγής των περιφερικών νεύρων ακόμη παρατηρούνται σε βαθμούς έκθεσης που μέχρι τώρα εθεωρούντο παραδεκτοί. Η χρησιμοποίηση του μολύβδου σήμερα στην παρασκευή χρωμάτων έχει σημαντικά μειωθεί μετά την εμφάνιση των χρωμάτων που έχουν βάση το Latex. Σε κάθε περίπτωση, τα προληπτικά και απαραίτητα μέτρα προφύλαξης θα πρέπει πάντοτε να λαμβάνονται για την υγεία των εργαζομένων.